

SINDROMI PRENAPREZANJA
/
RADNA OPTEREĆENJA

Ana Bogadi Šare

Sindromi prenaprezanja

- ◆ kronična oštećenja sustava za kretanje
  - tetiva
- ◆ prvenstveno mekih tkiva
  - okozglobnih tkiva
  - sluznih vreća
  - mišića
- ◆ ponavljana trauma nadvlada sposobnost regeneracije tkiva
- ◆ prenaprezanje statodinamičkih elemenata sustava za kretanje

Sindromi prenaprezanja

- ◆ posljedica kumulativne i pretjerane upotrebe
- ◆ bolesti kumulativne traume

Cumulative Trauma Disorder (CTD)

Repetitive Strain Injury (RSI)

Repetitive Motion Injury

Occupational Overwork Syndrome

Occupational Overuse Syndrome

Overuse injuries

Microtraumatic illnesses

Computer related Injuries

Rizični radni uvjeti

Statodinamička opterećenja

- ◆ ponavljajući pokreti
- ◆ primjena sile
- ◆ prisilan položaj
- ◆ mehanički pritisak
- ◆ vibracije

Radni okoliš

- ◆ loše projektirani strojevi i alati
- ◆ loše organiziran radni prostor
- ◆ slabo osvjetljenje
- ◆ nepovoljni klimatski uvjeti
- ◆ buka

Organizacijski aspekti rada

- ◆ brz ritam rada
- ◆ monotoni rad
- ◆ vremenski tjesnaci
- ◆ nemogućnost odmora
- ◆ prezahtjevni zadaci
- ◆ nezadovoljstvo radom

Individualni faktori

- ◆ nedostatak iskustva i znanja
- ◆ dob, spol
- ◆ tjelesne osobine i kondicija
- ◆ nasljedne predispozicije
- ◆ prethodne bolesti i ozljede
- ◆ aktivnosti slobodnog vremena

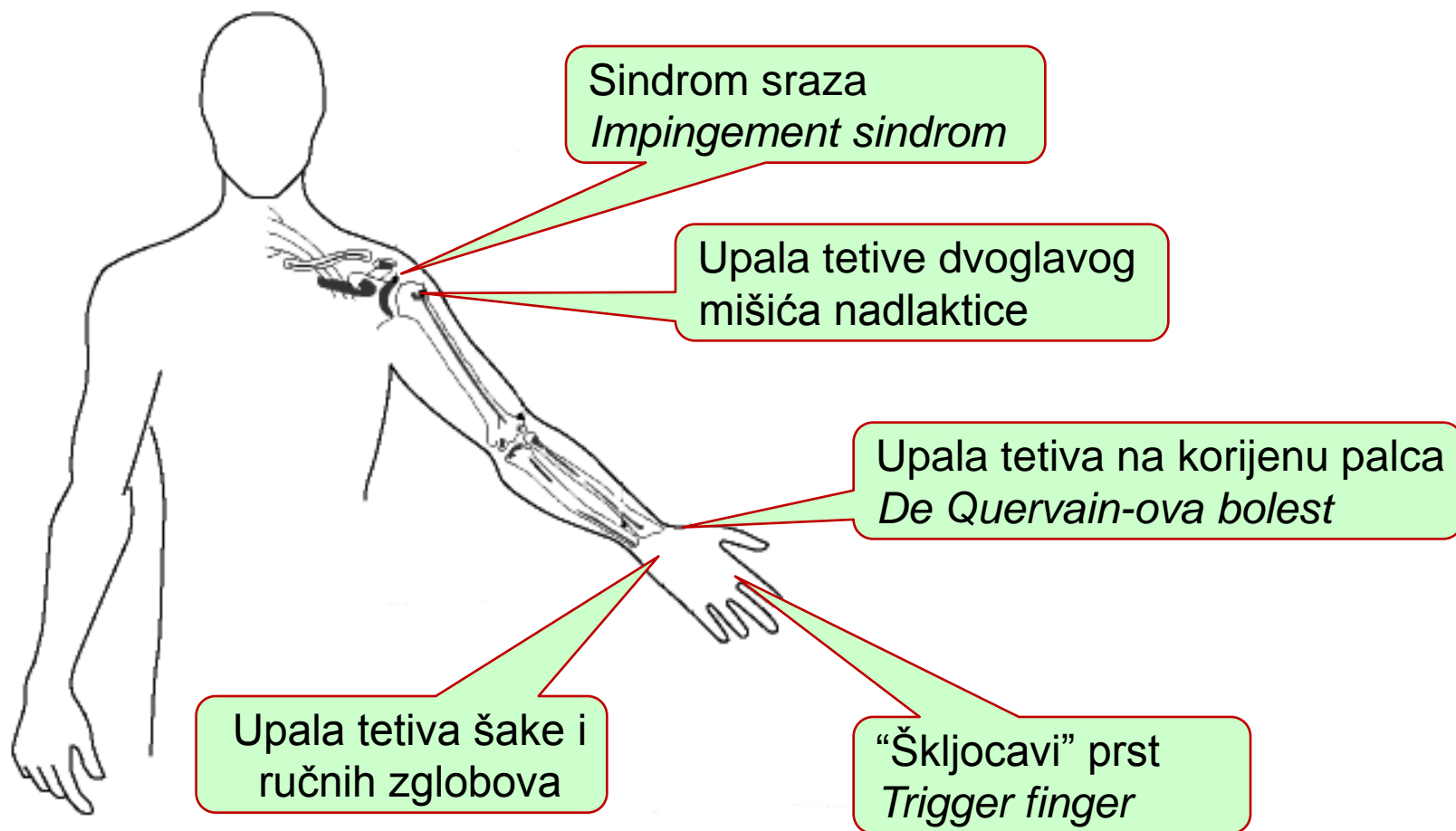

Sindromi prenaprezanja

- ◆ upale tetiva: tendinitisi, tenosinovitisi, tendovaginitisi
- ◆ upala hvatišta tetiva za kost: epikondilitisi
- ◆ upala sluznih zglobnih vreća: burzitis
- ◆ promjena mekih okozglobnih tkiva i posljedična kompresivna oštećenja živaca:
  - sindrom karpalnog kanala
  - sindrom Guyon-ovog kanala
  - sindrom kubitalnog tunela

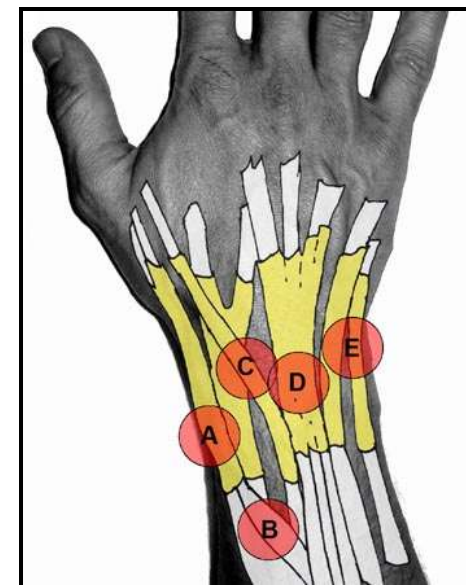
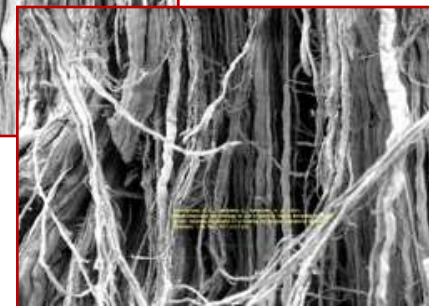
Upale tetiva

Upale tetiva

- ◆ trošenje i oštećenje tetive
- ◆ najčešće zahvaćeni ručni zglobovi
- ◆ mogu se pojaviti na bilo kojem dijelu tijela

- ◆ otok
- ◆ osjetljivost i bol
- ◆ ukočenost zgloba
- ◆ “škripanje”, kreptacije

Upale tetiva

RIZIČNI RADNI UVJETI

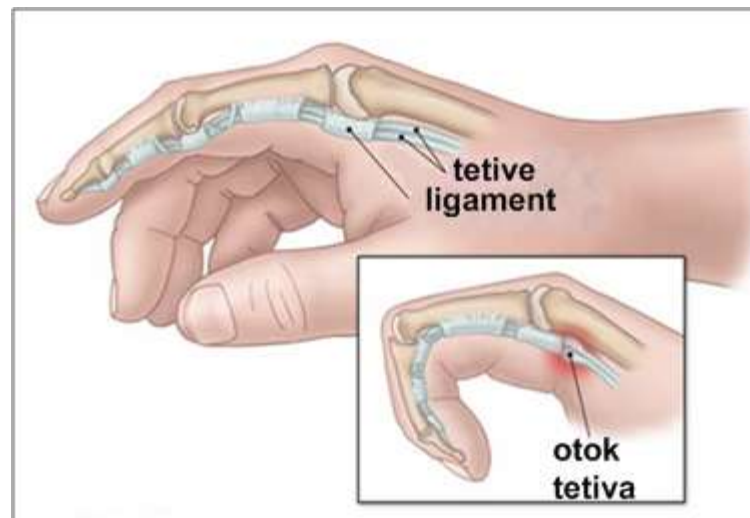
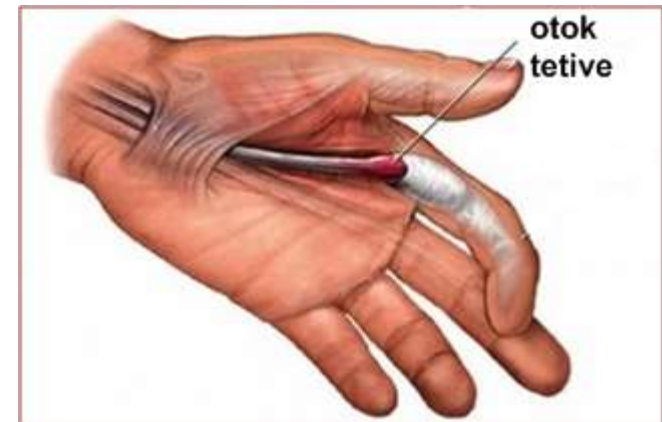
- ◆ rad na pokretnoj traci
- ◆ ožičavanje
- ◆ pakiranje
- ◆ upotreba kliješta
- ◆ brušenje
- ◆ poliranje
- ◆ pjeskarenje
- ◆ bušenje uz pritisak
- ◆ piljenje
- ◆ rezanje
- ◆ snažno zavrtnanje rukom (cijeđenje, sažimanje)

Škljocavi prst

- ◆ ispod glavica metakarpalnih kostiju
- ◆ ponavljajuće traumatiziranje tetiva mišića koji savijaju prste
- ◆ zadebljanje ovojnica tetiva
- ◆ pri ispružanju prsta zadebljanje otežano ulazi ispod ligamenta
- ◆ škljocanje, bol, blokada pokreta prsta

Škljocavi prst

RIZIČNI RADNI UVJETI

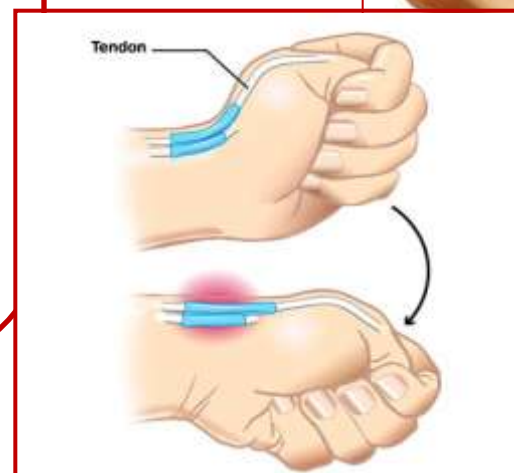
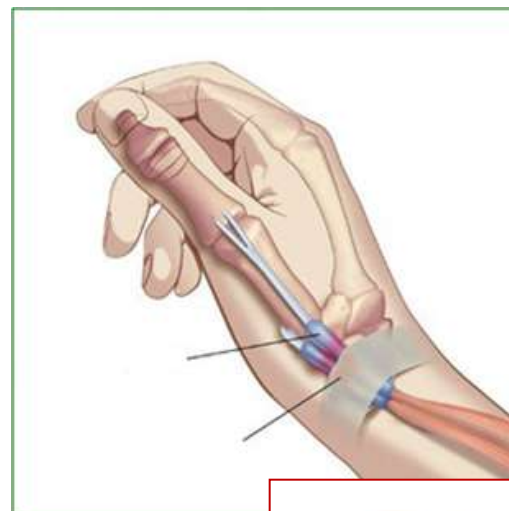
- ◆ ponavljajući pokreti prstiju
- ◆ dugotrajan stisak prstiju
- ◆ uporaba alata koji imaju tvrdu ili oštru dršku
- ◆ rukovanje snažnim alatima

De Quervain-ova bolest

- ◆ upala tetiva na korijenu palca
- ◆ tetive mišića koji ispružaju palac i odmiču ga od dlana u stranu (kao kod autostopiranja)
- ◆ prolaze zajedno ispod karpalnog ligamenta
- ◆ bol i otok u području baze palca
- ◆ škripanje” pri pokretu palca
- ◆ bol se pojačava prilikom stiska šake i pomicanja šake u stranu prema malom prstu
- ◆ Ž:M=7-9:1

De Quervain-ova bolest

RIZIČNI POKRETI

- ◆ snažno stiskanje šakom
- ◆ štipanje
- ◆ odmicanje šake prema malom prstu uz naglašeno korištenje palca
- ◆ okretanje šake

De Quervain-ova bolest

RADNICI U RIZIKU

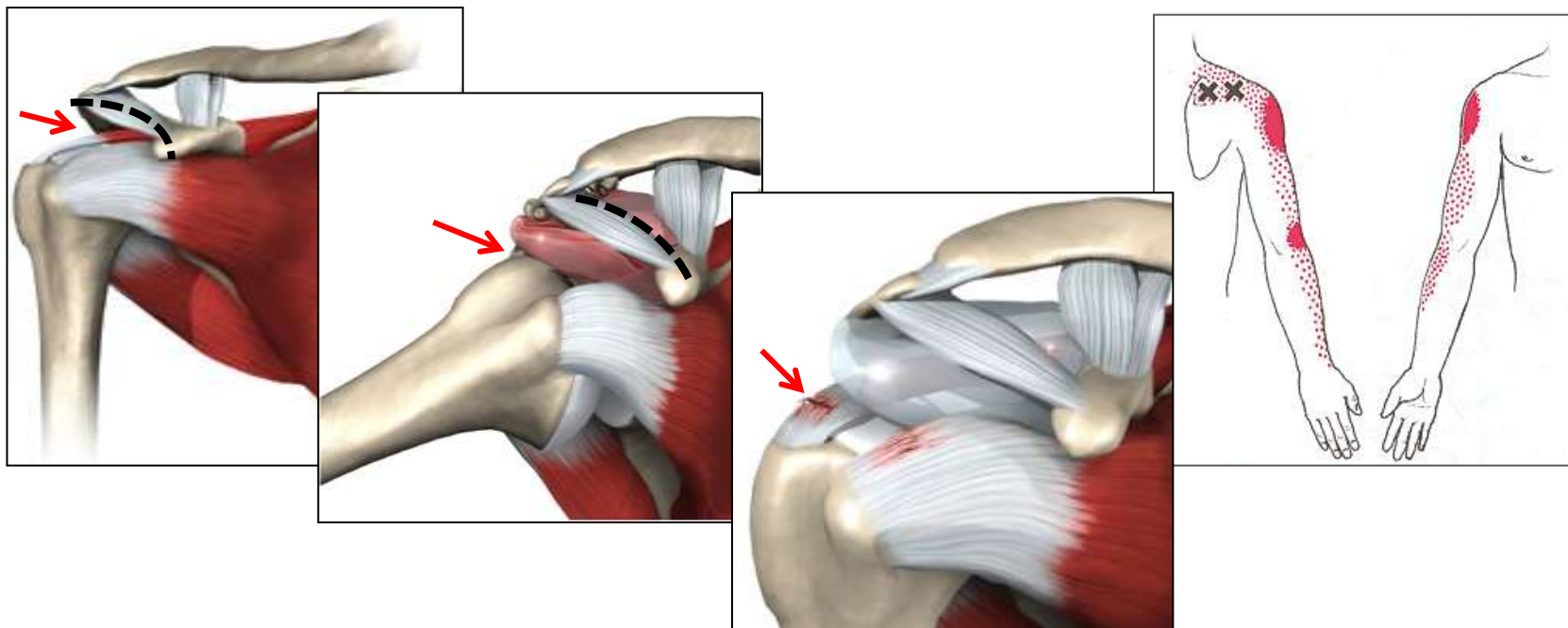
- ◆ fizički radnici
- ◆ stolari i drugi majstori
- ◆ poljoprivredni radnici
- ◆ uredski radnici
- ◆ kuhari
- ◆ frizeri
- ◆ tekstilni radnici
- ◆ glazbenici: bubnjari i pijanisti
- ◆ sportaši: golf, sportovi s reketima, bacačke discipline (disk, koplje)

Sindrom sraza u ramenu

- ◆ “*Impingement*” sindrom
  - ◆ tendinitis rotatorne manžete
  - ◆ kompresija rotatorne manšete i tetive dvoglavog mišića
  - ◆ između glave nadlaktične kosti i struktura u ramenom zglobu
- ◆ tupa bol u području ramena i nadlaktice, naročito noću
  - ◆ pri aktivnostima ruke iznad razine ramena
  - ◆ slabost, ukočenost i ograničena pokretljivost ramena

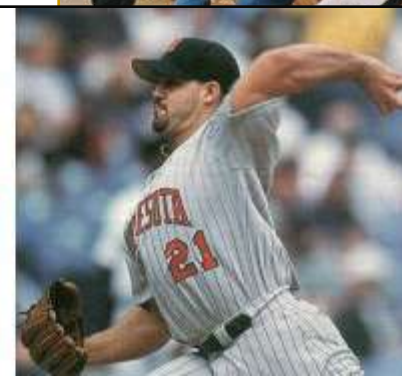

Sindrom sraza u ramenu

RIZIČNI POKRETI

- ◆ držanje ruke iznad razine ramena
- ◆ ponavljajući pokreti, naročito iznad razine ramena
- ◆ bacanje s rukom iznad razine ramena

Sindrom sraza u ramenu

RADNICI U RIZIKU

- ◆ zidari
- ◆ ličioc
- ◆ električari
- ◆ majstori
- ◆ sastavljači proizvoda
- ◆ monter
- ◆ pakireri
- ◆ mesari
- ◆ sportaši: plivači, veslači, tenisači

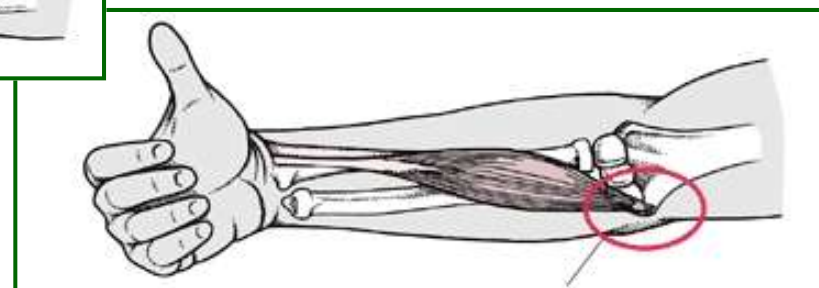
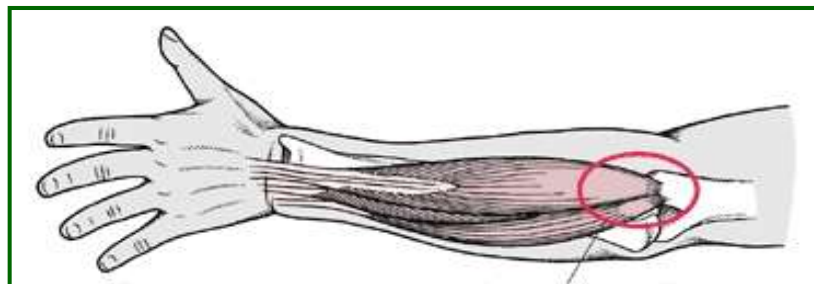
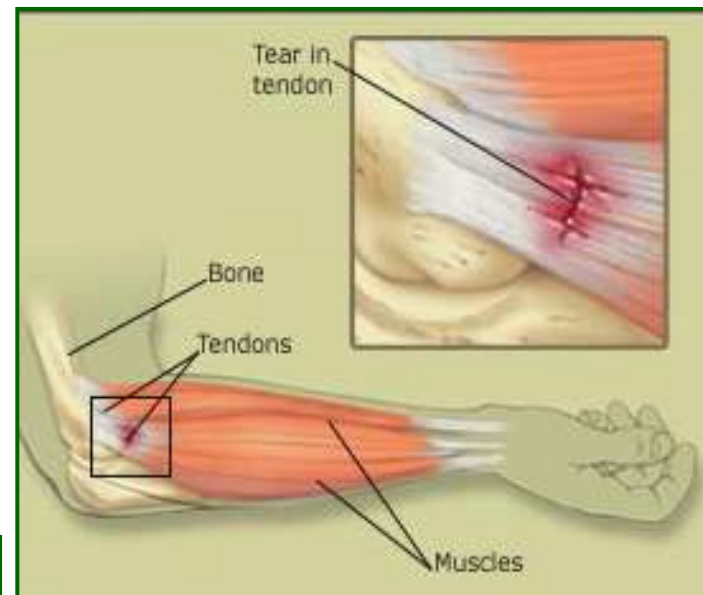

Epikondilitisi

- ◆ upala tetiva i hvatišta tetiva mišića podlaktice za vanjski ili unutarnji epikondil odnosno izbočinu nadlaktične kosti u lakatnom zglobu

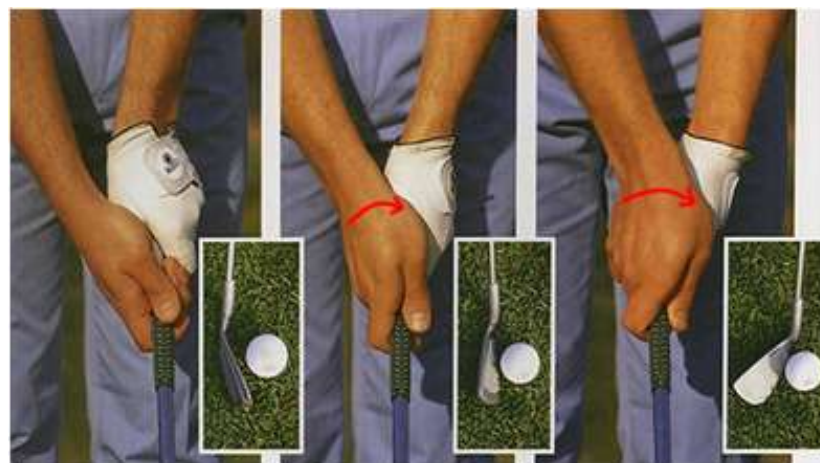

Medijalni epikondilitis

- ◆ golferski/kuglački lakat
- ◆ upala tetiva na hvatištu na unutarnju izbočinu nadlaktične kosti u lakatnom zglobu
- ◆ tupa bol na hvatištu
- ◆ trnci i bol se šire sve do prstiju

RIZIČNI POKRETI

- ◆ ponavljajući pokreti kojima se savijaju prsti i šaka te rotira podlaktica

Medijalni epikondilitis

RADNICI U RIZIKU

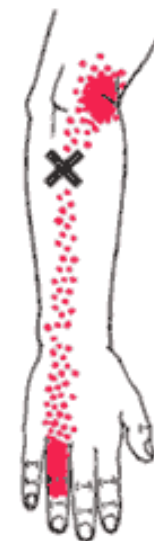
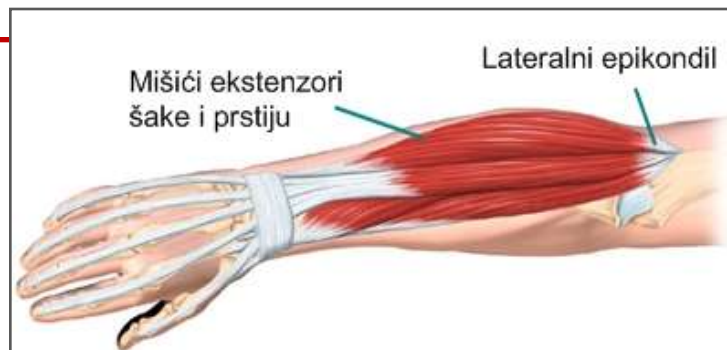
- ◆ cestovni i građevinski radnici
- ◆ stolari
- ◆ zidari
- ◆ keramičari
- ◆ mehaničari
- ◆ krojači
- ◆ soboslikari
- ◆ sportaši: golf, tenis, bezbol, bacanje kugle, diska, koplja

Lateralni epikondilitis

- ◆ teniski lakat
- ◆ upala tetiva na hvatištu na vanjsku izbočinu nadlaktične kosti u lakatnom zglobu
- ◆ tupa bol na hvatištu
- ◆ trnci i bol se šire do 3. i 4. prsta

RIZIČNI POKRETI

- ◆ ponavljajući pokreti kojima se podiže šaka i rotira podlaktica
- ◆ naročito pri pokretanju šake prema gore uz otpor i snažnom stisku ("back hand" u tenisu)

Lateralni epikondilitis

RIZIČNI POSLOVI

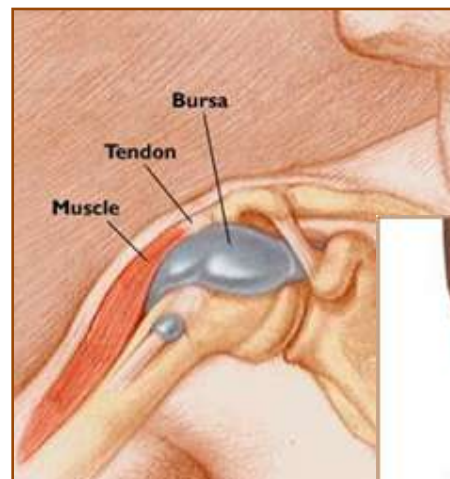
- ◆ bušenje
- ◆ poliranje
- ◆ umetanje vijka
- ◆ rad s čekićem
- ◆ rezanje
- ◆ sastavljanje malih dijelova

Burzitisi

- ◆ upala burze
- ◆ mala vrećica s tekućinom
- ◆ smanjuje trenje između dvije površine
- ◆ na mjestima gdje tetive i mišići kližu preko kostiju i okružuju velike zglobove (rame, lakat, koljeno)

- ◆ tupi bol i osjetljivost na dodir u okolini zahvaćenog zgloba
- ◆ noćni napadaji bolova

Burzitisi

RIZIČNI POSLOVI

◆ “rameni” burzitis

- rad s rukama iznad razine ramena
- zidari, ličiocci, električari, monter
- tenisači, rukometaši, odbojkaši

◆ “lakatni” burzitis

- pritisak olekranona na tvrdu podlogu
(*studentski lakat*)
- ponavljajući pokreti u laktu

◆ “koljeni” burzitis

- čučanje i klečanje
- spremačice, različita zanimanja

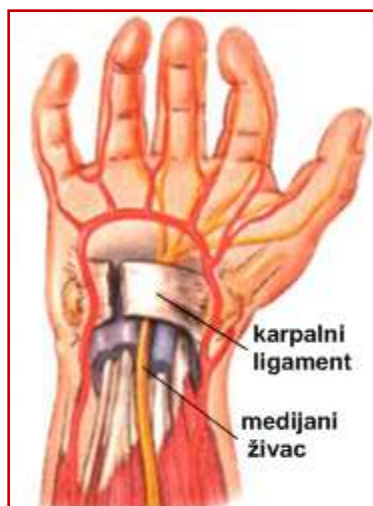

Kompresivni sindromi

- ◆ promjena mekih okozglobnih tkiva
- ◆ posljedično kompresivno oštećenje živaca

Sindrom karpalnog kanala

Sindrom Guyon-ovog kanala

Sindrom kubitalnog tunela

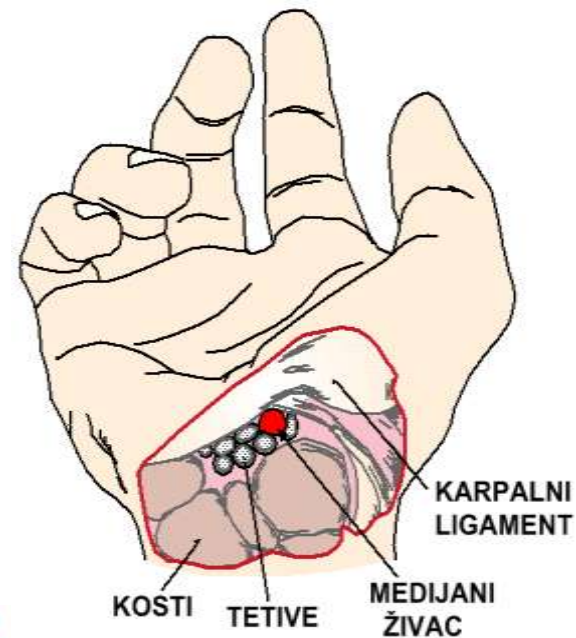

Sindrom karpalnog kanala

- ◆ kompresivno oštećenje medijanog živca u karpalnom kanalu
- ◆ nakupljanje tekućine, zadebljanje tetiva, stvaranje vezivnog tkiva
- ◆ suženje kanala, pritisak na medijani živac

- ◆ smetnje osjeta, utrnulost, trnci
- ◆ bol i obamrlost noću
- ◆ nesigurnost hvatanja prstima i palcem, ispadanje predmeta

Sindrom karpalnog kanala

RIZIČNI POKRETI

- ◆ ponavljajući pokreti ručnog zgloba (naročito prema van i gore)
- ◆ ponavljajući pokreti prstiju
- ◆ pritisak na ručni zglob
- ◆ primjena sile šake i prstiju

Sindrom karpalnog kanala

RADNICI U RIZIKU

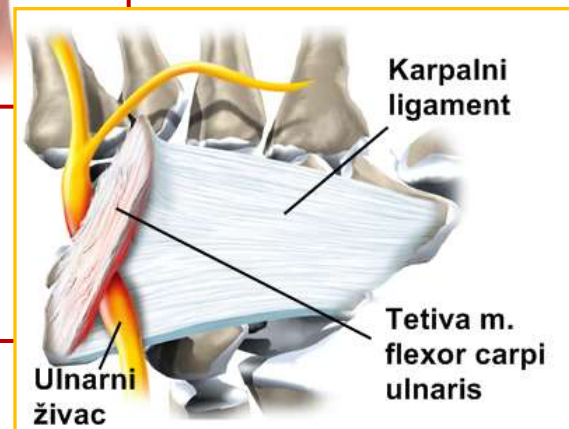
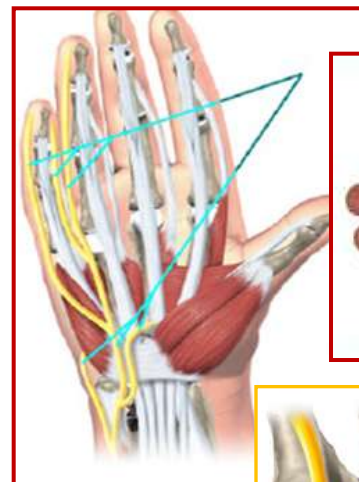
- ◆ mesari
- ◆ frizeri
- ◆ krojači
- ◆ šivači
- ◆ pakireri
- ◆ radnici na montiranju
- ◆ fizioterapeuti
- ◆ daktilografi
- ◆ rad na računalu

Sindrom Guyon-ovog kanala

- ◆ kompresivno oštećenje ulnarnog živca u Guyon-ovom kanalu
- ◆ dno: karpalni transverzalni ligament
- ◆ krov: dio tetive m. flexor carpi ulnaris

- ◆ utrnulost i trnci prema dlanu u četvrti i pet prst
- ◆ bol koja se može širiti sve do ramena
- ◆ nesigurnost pokreta i hvatanja prstima i palcem

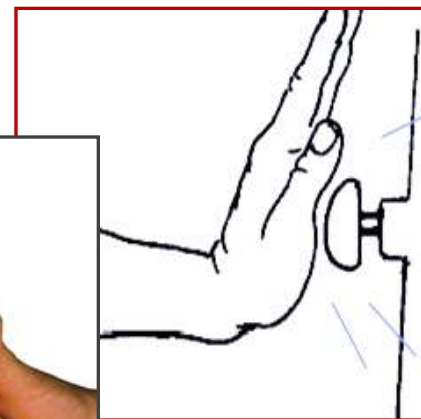

Sindrom Guyon-ovog kanala

RIZIČNI POKRETI/POSLOVI

- ◆ udaranje i pritiskivanje dlanom upravljačkih tipaka strojeva
- ◆ pritisak na dlan
- ◆ čvrsti stisak
- ◆ čvrsto držanje upravljača bicikla, upravljačkih ručica strojeva, volana vozila

Sindrom Guyon-ovog kanala

RADNICI U RIZIKU

- ◆ rukovatelji strojeva
- ◆ uporaba ručnog alata
- ◆ nošenje tereta
- ◆ uporaba vibracijskih alata
- ◆ vozači
- ◆ biciklisti

Sindrom kubitalnog kanala

- ◆ kompresivno oštećenje ulnarnog živca u kubitalnom kanalu
- ◆ živac prolazi kroz žlijeb u kosti
- ◆ zbog pritiska sa stražnje strane unutarnjeg epikondila nadlaktične kosti

- ◆ trnci, obamrlost, bol malog prsta, dijela prstenjaka i vanjskog dijela podlaktice
- ◆ slabost mišića šake

Sindrom kubitalnog kanala

RIZIČNI POKRETI/POSLOVI

- ◆ povlačenje poluga
- ◆ dohvaćanje predmeta
- ◆ dizanje teškog tereta
- ◆ konstatno naslanjanje na laktove

Rizični radni uvjeti

	Sindromi prenaprezanja			
	Tendinitisi	Epikondilitisi lakta	Sindrom sraza u ramenu	Kompresivni sindromi
Repetitivni pokreti	++	+	++	++
Primjena sile	++	++	+	++
Prisilan položaj	++	+	++	+
Vibracije			+	++

Hvala na pažnji

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu
Radoslava Cimermana 64a, Zagreb

www.hzzsr.hr

e-mail: hzzsr@hzzsr.hr